

Abstrakt:

V posledních dvou desetiletích je významná snaha nalézt neinvazivní markery v diagnostice, predikci a monitorování účinnosti terapie maligních onemocnění. Cirkulující nádorové buňky (CTC) mají možnost splnit všechny tyto kritéria. Monotematická práce se v úvodu věnuje problematice CTC a jejich současnému využití v klinické medicíně. V přehledném článku je shrnut aktuální stav využití CTC u gynekologických malignit. V další publikaci je originální článek na téma CTC u karcinomu endometria. Popisuje úspěšný záchyt vitálních CTC u 75% testovaných pacientek. Identifikuje CTC jako individuální marker onemocnění bez spojitosti se stadiem, stupněm (grade) nebo postižením lymfatických uzlin.

V druhé polovině se práce věnuje endometrióze, benignímu, ale často recidivujícímu onemocnění zhoršující kvalitu života u žen v reprodukčním věku. Multicentrická studie popisuje úspěšnou izolaci cirkulujících endometriálních buněk (CEC) u žen s histologicky potvrzenou endometriózou v různém stadiu onemocnění i subjektivními potížemi pacientek. Z celkových 423 vzorků bylo úspěšně izolováno 78.4%. CEC byly sledovány u 11 pacientek v různých fázích menstruačního cyklu, při čemž nejvyšší počet CEC byl detekován těsně po ovulaci. Cytomorfologickou a následně molekulární analýzou byly zjištěny buněčné typy a geny charakteristické pro jednotlivé fáze cyklu umožňující vysvětlení dynamiky patofyziologie endometriózy. Poslední originální článek disertační práce je pilotní studie detekce CEC u pacientek se spontánním pneumotoraxem s podezřením na katameniální charakter. U všech 20 vyšetřovaných pacientek byly prokázány CEC, které následnou molekulární analýzou byly rozděleny na dvě skupiny. Profil těchto dvou skupin korespondoval s perioperačním nálezem, co by vysvětlovalo dvě patofyziologické cesty šíření endometriózy do hrudní dutiny (brániční fenestrace vs. hematogenní šíření). Klinickým přínosem této studie by byla včasná diagnostika možné etiologie endometriózy, efektivnějšího terapeutického zásahu a sledování gynekologem ke snížení riziku recidivy.